

Íløgur mugu helst toyggjast

Oddagrein

Seinastu dagarnar hefur verið tósáð og skrivað um nýtsluna hjá vanligu færoyinginum. Øktur innflutningur bendir á, at nýtslan er økt nakað, eftir at hon hefur verið í botni í nokkur ár. Formaðurin í ráðgevandi nevndini hefur havt fingurin á lofti og landsbankastjórin hefur eisini mælt til at tálma nýtsluni.

Sjálvandi skulu vit vera á varðhaldi, men í fyrstu atloðu eiga vit at taka tað róligt og gera sum Karsten Hansen: at fylgja væl við. Fólk brúkar nú fyrst og fremst pening til tað, sum ikki varð gjørt í kreppuárunum: viðlíka-hald, nýtt flutningstól o.a.

Hingartil hefur bara verið tósáð og skrivað um nýtsluna, og ikki um allar íløgurnar, sum standa fyri durum. Nærum dagliga hoyra vit landsstýrismenn tósáð um íløgur í hetta og hata.

Fyri stuttum fekk almenningurin at vita, at Landsjúkrahúsið skal út- og umbyggjast fyri 200 milliónir krónur. Harafturat koma fleiri hundrað milliónir krónur at umvæla og nútíðansgera Landsjúkrahúsið fyri.

Frammanundan er avgjørt at smíða nýtt vaktarskip fyri slakar 100 milliónir. Sandoyarferja verður smíðað fyri 60 milliónir. Harafturat koma havnailøgur fyri 20 milliónir. Nýtt skip skal smíðast til Norðoyggjar fyri 20 milliónir og harafturat skal nýggjur Smyril útvegast. Sagt er, at eitt slíkt skip fer at kosta einar 200 milliónir.

Fara vit upp á land, skal undirsjóartunnill borast undir Vestmannasund. Talað verður um undirsjóartunnill um Lørvíksfjørð og tunnill úr Kambsdali og til vegin Millum Fjarða. Harafturat skal her vísað á, at Suðuroyggin er fullkomiliga afturúrsgild, tá tað ræður um samferðslukervið.

Umframt nevndu íløgur á heilsuøkinum og samferðsluøkinum er greitt, at nýggjur studentaskúli skal byggjast. Hann fer neyvan niður um 80 milliónir. Eisini hefur Tekniski Skúli havt ætlanir at byggja nýggjan skúla við skúlahæmið við Marknagilsvegin. Upprunaliga verkætlanin segði 100 milliónir. Eisini hefur verið ætlanin at byggja nýtt skjalasavn í sama øki.

Hesi nevndu ætlanir fara langt upp um eina milliard krónur. Men tær flestu eru nevndar í fjggjarlógini og peningur er játtaður til fyrireiðing o.t.l. Afturímóti er eingin raðfesting gjørd.

Vit skulu vera á varðhaldi, so nýtslan ikki veksur, men ein orsök til at nýtslan veksur, er hon, at ov nógvur íløgur verða gjørdar samstundis. Tað er tí heilt greitt, at hesar íløgur mugu raðfastast og toyggjast yvir eitt langt áramál, so vit ikki enda sum í áttatiárunum, tá alt skuldi gerast í senn.

Nú ger Fíggjarmálastýrið fíggjarlógargruppskoti fyri ár 2000. Samstundis átti samgongan gjørt eina raðfesting og ætlan fyri allar íløgurnar, talað verður um at gera.

Sosialurin

Viðmerking:

Politiski veruleikin

Um frágreiðingina frá lögmannsskrivstovuni til lögmanns viðvíkjandi málinum um Landsverkfrøðingin

Tann politiski veruleikin tann 8. januar 1999:

Í grein síni tann 8. januar í Sosialinum, "At dusa sær í ótryggleikanum", hefur varaløgmaður - teir seinastu dagarnar undir kreppuni í januar sum fungerandi lögmaður - eina greiða politiska støðu til spurningin um tað, sum hendi á Landsverkfrøðinginum um júlíðir og tann týðning sum viðgerðin av hesum máli hefur fyri framtíðarútlitini í samfelagnum.

Í pættinum um "Rættartrygd og álit", har víst verður til fyrisingarlugu ábyrgdina hjá umsitingini og landsstýrismanninum, er niðurstøðan greið: "Er ikki álit á hesa skipan eigur lögtingið beinanvegin at seta misálit á allt landsstýrið."

Eftir pættið um rættartrygd og álit er eitt pætti við heitinum "Dóm ikki áðrenn tú veist". Har verður sagt "Trygd er nó veitt fyri, at ein fullfíggið frágreiðing kemur um málið, og tástaðni kann mestast um, hvørt nakað skeivt er farið fram, og um so er, hvør hefur ábyrgd og hvørjar avleiðingar skulu takast."

Í pættinum um "Hvussu finna vit semjur?" leggur varaløgmaður dent á, at "Júst sum í framerfðini á ríkisrættarlaga økinum, skulu allar fyrirreikingar og grundgevingar leggjast opið fram, so lögting og Fóroya fólk kenna seg trygg og fáa ávirkan á gongdina."

Í pættinum um politiskan lotuvinning visir Høgni Hoydal til, at hetta málið er prinsippmál við orðunum: "Tí haldi eg, at vit nú hava fingið eina semju, ið greitt setur upp, hvat hetta málið snýr seg um, og hvussu farast skal fram í hesum ítøkilig máli og øðrum slíkum málum frameftir." (okkara undirstriking).

Hesum politiska veruleika man lögmaður eisini hava verið samdur í, so hann setir fremstu embætisfólk síni á økinum, lögmannsstjóran og deildarstjóran á starvsfólkapolitisku deildini, til at loysa uppgávuna.

Tann politiska semjan er funnin tann 5. januar 1999, og so endiliga tann 5. mai 1999, fyra mánaðar — 80

arbeiðsdagar — seinni, hava vit fingið eitt fimm síður langt upprit.

Tað var kanska ikki heilt óbesnissað at almannakunngerá hesa frágreiðing beint eftir, at fyrisingarlugu eftirlitsmyndugleikin, lögtingið, var farið heim — men júst starvsfólkapolitiskt og fyrisingarluga álitisvekjandi var tað ikki.

Arbeiðshátturin:

Málið sjálvt er so gruggað til, at hóast vit helst hava ein vissan varhuga av gongdini, so er í dag trupult at skyna á ósannindi, fantasi og veruleika.

Fyri at skyna millum hesi fyrirbrigið eru royndar mannaongdir, sum fylla gerandisdagin hjá einum og hvørjum dómarum í demokratiska heiminum: at eggja portunum til at siga sína søgu sum fragest og út frá hesum at finna fram til eina mynd, sum er so nær veruleikanum, sum møguligt.

Í hesum fornum er ein onnur mannaongd roynd aftur, hóast hon í demokratiska partinum av heiminum hefur ligið í dvala síðani inkvisitionina: at spyrja tey, sum undir málsviðgerðini høvdu formellu maktina og sum tianveru í hesum fori vóru so óskettin at koma sær á ákærubekning. Hetta kann ikki vera meiningin.

Hin parturin, tann útsparkaði landsverkfrøðingurin og vit, sum enn eru á stovninum, hava als ikki verið við í proessini. Vit eru bert ákærð. Hetta kann ikki vera "fyri mark"?

Tann "fullfíggið frágreiðingin:"

Í frágreiðingini fáa vit at vita, at tað var ein undanfærslutáta, tá ið grundgevingin fyri at uppsiga Hennig Jacobsen var at Strandfaraskip Landsins og Landsverkfrøðingin skuldu leggjast saman. Hetta samsvarar við pástandin hjá okkum á stovninum og er í andsøgn við pástandin hjá Vinnumálastýrinum um júlíðir.

Vit fáa at vita um eina kladdu til eitt skriv við vurduringum hjá Hennig Jacobsen um hann persónliga kanska eigur at taka avleiðingarnar av teim bygnaðarlugu broytingunum,

sum framdar eru.

Tey flestu okkara á stovninum vistu einki um hesa kladdu, men okkurt bendir á, at henda kladdan ger greitt, at um ætlanin bert var at fáa Hennig Jacobsen til hús, so kundi landsstýrismáðurin gjørt tað við at ringja til Hennig og visa til hesa kladduna — so fór Hennig Jacobsen helst til hús í sátt og semju og stovnurin fekk nýggjan stjóra undir nýggju skipanini.

Vit kunnu tí fáa varhuga av, at uppsagnarátturin um júlíðir heldur einki hefur við samstarvstrupulleikar millum Hennig Jacobsen og Vinnumálastýrið at gera. Er hetta rætt, so fær tað ikki sørt ávirkan á okkara støðu á stovninum. Vit á stovninum fáa í hvussu so er í frágreiðingini at vita, at ein framtíð saman við okkum "er vónleys".

Tað hevur tí avgerandi týðning fyri málið, at henda kladdan verður nærri viðgjørd og um møguligt kemur alment fram.

Tann 6. oktober 1998 hefur landsstýrismáðurin fund við Hennig Jacobsen. Vit fáa at vita: "Fundurin var um partafelag í sambandi við undirsjóvartunnin og leiklutin hjá Landsverkfrøðinginum í hesum sambandi." Vit fáa einki at vita um, hvør hesin leiklutur var.

Hoyringar millum starvsfólkið á stovninum vildu víst, at ábendingar vóru um, at landsstýrismáðurin hevði gott álit á Hennig og at hann og stovnurin skuldu átaka sær stýringina av arbeiðinum at gera undirsjóvartunnin. Hoyringar millum starvsfólkið vildu eisini víst, at Hennig nakað seinni var biðin um at vera við í nevndini fyri partafelagnum. Hoyringar vildu víst, at landsstýrismáðurin yvirfyri Hennig hevði nevnt hinar limirnar, sum nú sita í nevndini, undantikið limin, sum kom inn í Hennings stað. Hetta vóru upplýsingar í trúnaði.

Tann 2. desember 1998 fer Vinnumálastýrið undir at forfatta undanfærsluna um at leggja Landsverkfrøðingin og Strandfaraskip Landsins saman í ein stovn. Einki verður sagt um grundgevingar ella hvat serligt er við

júst degnum 2. desember 1998.

Vit fáa at vita, at tað er um hetta málið, at tað verður landsstýrismanninum "greitt, at tað verður trupult at 'treingja íggjnum' við HJ sum stjóra fyri Landsverkfrøðinginum". Vit fáa ónga ábending um, at tað er landsverkfrøðingin, sum hefur gjørt nakað misálitisvekjandi millum 6. oktober og 2. desember.

Vit vita ikki, nær landsstýrismáðurin boðaði vinnumálastjóranum frá sínum ætlanum um hvør skuldi manna nevndina fyri tunnilarbeiðið, og harvið avdúkaði tað álit, sum hann hevði á landsverkfrøðingin. Okkurt kundi bent á, at tað var tann 2. desember 1998 og at hesi bæði málini vóru nær knýtt.

Frágreiðingin nevnr einki um tað professionella innihaldið aftanfyrí sinnistilstandir, sum verða lýstir. Hetta hóast vit um júlíðir lögdu dent á tann partin av arbeiðsumhvørvinum. Hesin parturin kemur at ávirka okkara arbeiði, hvørt tað so er sum leiðir stovnin. Vit eru eitt amboð í politiskum hondum — og vit ætlaðu fyrí vist, at vit skuldu vera eitt gott amboð.

Sum eitt slíkt amboð ørkymlar frágreiðingin okkum ikki sørt. Frágreiðingin bendir á, at ikki-arbeiðsfrøðingurin heldur ikki var ein persónspurningur millum aðalstjóran og fyrrverandi landsverkfrøðingin. Afturat tí eru nógvir leysir endar. Tað hevur týðning fyrí okkara arbeiðsumstøður at málið verður nærri lýst.

Okkara niðurstøða:

Vit á stovninum eru í fyrsta lagi skelkaði. Havandi í huga tann politiska setning, sum lagt var út við, eru vit tó ikki í iva um, at farið verður undir eina nýggja frágreiðing eftir meira seriøsum, rættartrygdarlugum leisti, soleiðis at lögtingið og Fóroya fólk kunnu kenna seg trygg — og vit.

Vegna starvsfólk á Landsverkfrøðingsstovninum,

Signar P. Heinesen